

NORSK BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Landbruks- og Matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr:	2006/01576-11
Mottatt:	07 NOV 2006 ASK
Saksbehandler:	SEB/ASV
Arkiv:	483.2
Kopi:	
Avskr.:	

Dykkar ref.: 200601576-/TSA

Vår ref.: JPL

Dato: 26. oktober 2006

ENDRING I FORSKRIFT OM SETER OG TILLEGGSSJORD I STATSALLMENNINGENE – HØRING AV FORSKRIFT MED MERKNADER.

Det vises til departementets høringsbrev av 08.06.2006.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag er svært tilfreds med at departementet nå har fått denne saken ut på høring. Etter at arbeidsgruppa i 2003 laget utkast til "revisjon av seterforskriftene", har denne saken ligget i departementet i 3 år uten noen framdrift.

Seterforskriftene bygger på Fjellova. Et helt sentralt punkt er § 2 i Fjelloven, hvor det bl.a. heter:

"Retten til allmenningsbruk ligg til bygd eller grend som fra gamal tid har hatt slik rett. Retten skal kunne nyttas på ein måte som til kvar tid er i samsvar med rasjonell bruk, og som er naturleg etter tida og tilhøva".

Norsk Bonde- og Småbrukarlag er klar over at departementet har nedsatt en arbeidsgruppe som skal vurdere det dynamiske elementet i Fjellovens formulering "tida og tilhøva". Det er ingen tvil om at lovgiver med formuleringen "tida og tilhøva" har lagt til grunn at bruksrettene forutsettes å kunne utvikle seg over tid. Etter vår mening har de ulike forvaltningsmyndighetene (Statsskog, SLF) ikke maktet å følge dette opp. Departementet må nå legge klare føringer for framtidig forvaltning, slik at det dynamiske elementet i "tida og tilhøve" blir fulgt opp, mht utvikling av bruksrettene.

Dersom departementet ikke evner dette vil vi kunne få en todelt utvikling i allmenningsbygene og i andre bygder, når det gjelder landbruksrelatert næringsutvikling. Fra myndighetene settes det store krav til omstilling i jordbruket for å sikre et akseptabelt inntektsgrunnlag. For å bidra til denne omstilling stilles det store offentlige midler til disposisjon. Utviklingen av bruksrettene må være slik at både allmenningsbygdene og andre bygder får like vilkår mht å etablere og utvikle jordbrukstilknnyttede næringer.

Noen eksempler på utvikling av bruksretten:

Fra gammel tid hentet en trevirke til varme og matlaging til eget forbruk enten det var på seter eller bruket. Ny teknologi har gjort bygging av mikrokraftverk økonomisk lønnsomt. Bygging av mikrokraftverk, til eget forbruk, er etter vår mening bare en naturlig utvikling av bruksretten, etter tida og tilhøve.

I forbindelse med utøvelse av beiteretten har det opp gjennom historien vært noe ulikt behov for husvære til gjeter. Dagens rovdyrpolitikk samt fokus på dyrevern og tilsyn tilsier at behovet for gjeterbuer vil øke. Etter vår mening er utvisning av gjeterbu en bruksrett etter tida og tilhøve.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag ber Landbruks- og Matdepartementet om å slå fast, en gang for alle, at tilleggsjord på allmenningsgrunn er en bruksrett. Diskusjonen om det dynamiske elementet blir helt meningsløs så lenge det hersker uklarhet om dette helt opplagte spørsmålet. Det samme gjelder for gjødselkummer og fellesfjøs. Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener at det ikke bør foretas en "fullstendig oppramsing av bruksretter", fordi det vil ekskludere det dynamiske elementet i Fjellogen.

Forslagene i høringsbrevet

I høringsbrevet er det foreslått endringer i §§ 3, 4, 6, 14, 16, 19 og 22.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag støtter forslagene i høringsbrevet.

De viktigste endringene i høringsbrevet er knyttet til § 1, grunnlaget for å få utvist seter og § 22 ombygging av uthus til "bustad eller utleie".

Etter Norsk Bonde- og Småbrukarlag sin mening må det inn i forskriften at mjølkeproduksjon ikke kan være eneste kriterium for å få utvist seter. Statens Landbruksforvaltning har i løpet av det siste året avslått utvisning til seter med turisme/beitedyr som basis. Begrunnelsen fra SLF at det ikke finnes hjemmel for utvisning av seter, dersom denne ikke er fundamentert på mjølkeproduksjon.

En endring av § 22 vurderes også som svært viktig, og det bør ligge et betydelig potensial for næringsutvikling i ombygging av uthus til "bustad eller utleie". Vi vil imidlertid peke på de begrensninger som ligger i Plan- og bygningsloven og begrepet "stedbunnen næring".

Nytt navn på forskriften.

Forskriften som er på høring heter, "Forskrift om seter og tilleggsjord m.m i statsallmenning".

Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil foreslå at forskriften får nytt navn: "Jordbrukstilknyttede bruksretter i satsallmenningen". Med en slik navneendring vil en signalisere en romsligere definisjon av bruksretten. Hva som skal være utviklinga av bruksretten, tida og tilhøve, vil være det som offentlige myndigheter til en hver tid definerer som jordbruk/jordbrukstilknyttede næring.

FORSKRIFT OM JORDBRUKSTILKNYTTETE BRUKSRETTER I STATSALLMENNING

*Fastsatt med heimel i lov av 6. juni 1975 nr. 31
om utnytting av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (fjellova) § 38.*

Kapittel I. Utvising av jordbrukstilknyttet bruksrett

§ 1

Jordbrukar med beiterett i statsallmenningen som godtgjer behov for jordbrukstilknyttet tiltak som er i samsvar med rasjonell bruk, og som er naturleg etter tida og tilhøva, og som av offentlig myndighet er definert som jordbruk/jordbrukstilknyttet næring, kan få utvist areal for slike tiltak anten åleine eller saman med andre jordbrukarar.

Det kan krevjast at ho - eventuelt dei - godtgjer trongen ved til dømes å leggje fram driftsplan.

§ 2

Søknad om utvising av areal for tiltaket skal sendast til fjellstyret som gjer vedtak. Før fjellstyret gjer vedtak, skal Statskog ha saka til fråsegn.

Spørsmål om utvising i barskogområde vert avgjort av fjellstyret og allmenningsstyret i fellesskap. Vert dei to styra ikkje samde, gjeld reglane i fjellovas § 9.

Gjeld det utvising i område som er reinbeiteområde etter vedtak i medhald av lov av 9. juni 1978 nr. 49 om reindrift §§ 2 og 5, skal søknaden leggjast fram for områdestyra til fråsegn før vedtak vert gjort.

Statskog skal ha melding om utvisinga.

Fjellstyret skriv ut eit eige dokument til brukaren om utvisinga.

§ 3

Utvist tiltak må takast i bruk innan 5 år (det må defineres nærmere hva som legges i "tatt i bruk"). Er tiltaket ikkje iverksatt fell evt. utvist areal automatisk tilbake til allmenningen.

Når det er gått 5 år sidan utvisinga blei gjort, skal fjellstyret kontrollera at utvist tiltak er teken i bruk i samsvar med føresetnadane for utvisinga. Dersom det utviste ikkje er teke i bruk innan 5 år skal eventuelle hus/innretninger fjernes eller førast over til ein annan eigedom.

§ 7

Jordbrukar utan beiterett i statsallmenningen kan få leige areal til jordbrukstilknyttet tiltak som er i samsvar med rasjonell bruk, og som er naturleg etter tida og tilhøva dersom beiterettshavarane dette ikke er til ulempe for de bruksberettigede eller reindriften.

Dei nærare vilkåra for utleige av slikt areal til jordbrukar utan beiterett, skal fastsetjast i avtale.

§ 8

Utvisinga til beiterettshavar skjer utan vederlag, men gjeld utvisinga produktivt barskogareal, skal beiterettshavaren yte vederlag svarande til tapt skogproduksjon. Slikt vederlag skal også ytast ved utleige til jordbrukar utan beiterett og kjem i tillegg til vederlag (leige) som vert fastsett for bruken, jfr. fjellova § 21 fjerde stykket, tredje punktum.

Vederlaget skal ytast som årleg avgift fastsett av Statskog lokalt og tilkjem Statskog lokalt når det gjeld overskottsallmenning og allmenningsfondet når det gjeld underskottsallmenning.

Dersom vederlaget vert så lite at det ikkje er praktisk med deling i årlege terminar, kan det krevjast gjort opp ein gong for alle.

Kapittel III. Tvist om vedtak i sak om utvisning m.v.

§ 10

Tvist om vilkåra for å vise ut areal til tiltak ligg føre, vert avgjort ved skjøn.

Krav om skjøn må vere sett fram innan tre veker etter at fjellstyrevedtaket er kunngjort eller det er gjeve melding om det etter reglane i § 10 i lova, jfr. § 34 første stykket, første punktum i lova og § 2, fjerde stykket i denne forskrifta.

Når fjellstyret vil krevje skjøn før det vert gjort vedtak, jfr. § 34 første stykket siste punktum i lova, skal fjellstyret gje Statskog varsel på førehand.

§ 11

Tvist om utvisning vil føre til vesentlig skade for bruksrettar vert avgjort ved skjøn. Skjøn må krevjast innan tre veker etter at den som krev skjøn fekk kunnskap om tiltaket eller avtala.

Statskog kan krevje skjøn før det vert gjort vedtak.

§ 12

Dei deler av eit vedtak om utvisning som ikkje vert avgjort ved skjøn, kan påklagast, jfr. § 25 i denne forskrifta.

Kapittel IV. Hus og innretninger

§ 13

Etter søknad som fjellstyret avgjer, kan brukaren setje opp hus/innretninger for ei rasjonell utnyttning av utvist tiltak. Fjellstyret skal taka stilling til kva slag og kor mange hus/innretninger som trengst, deira storleik og standard eller anna, og det kan setje vilkår. Før fjellstyret gjer vedtak skal saka leggjast fram for Statskog til fråsegn.

Dersom fjellstyret vil krevje at hus/innretninger som alt står, skal rivast, må saka føreleggast for regional kulturminneforvaltning til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak. Det same gjeld dersom fjellstyret vil tillate endring eller utviding av hus/innretninger.

§ 14

Retten til utvist tiltak faller bort:

1. Ved oppgjeving utan atterhald.
2. Når tiltaket i eit samanhengande tidsrom av xx år ikkje har vore i bruk til formålet det ble utvist til.

Nærmere regler om håndtering når retten faller bort...

Kapittel VIII. Fjellstyrets og Statskogs saksførehaving. Klage.

§ 24

For saksførehavinga i fjellstyret gjeld føresegnene om einskildevedtak i forvaltningslova 10. februar 1967, jfr. § 10 i fjellova. Om førehandsvarsling og kunngjering av eller melding om fjellstyrevedtak, gjeld forskrift fastsett 8. juni 1983 med heimel i fjellova § 10.

Fjellstyrevedtak gjort i medhald av denne forskrifta kan påklagast til og omgjerast av Statens landbruksforvaltning etter reglane i kap. VI i forvaltningslova, med mindre noko anna går fram av den einskilde bestemmelse.

§ 25

Einskildvedtak gjort av Statskog i medhald av denne forskrifta og som ikkje skal avgjerast ved skjønn, kan påklagast til Statens landbruksforvaltning etter reglane i kap. VI i forvaltningslova.

Vennlig hilsen

Olaf Godli
Generalsekretær

John Petter Løvstad
Ass. generalsekretær